

Dale McKechnie

Henri Dunant

- en frontløber

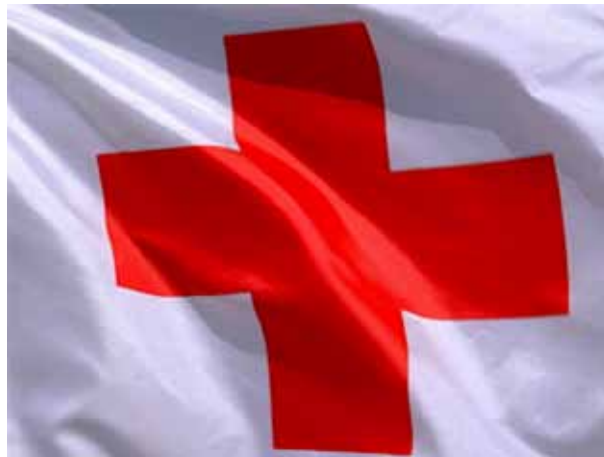

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk

Henri Dunant - en frontløber

Dale McKechnie

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

Henri Dunant

- en frontløber

Af Dale McKechnie
Fra *The Beacon*

(Oversættelse Ebba Larsen)

*Henri Dunant
(1828-1910)
Grundlæggeren af Røde Kors*

Impuls fra sjælen?

I mange frontløberes liv har det ofte været én enkelt begivenhed, der har været så inspirerende og afgørende, at den for altid ændrede deres bevidsthed. Det er som om intensiteten i det aktuelle øjeblik vækker en inspiration direkte fra sjælen, så en højere magnetisk vision får dem til at føle sig inspireret til at handle.

Dette afgørende øjeblik oplevede Henri Dunant – en schweizisk forretningsmand – den 24. juni 1859 i Solferino. Solferino er en lille landsby i Lombardiet i det nordlige Italien. Den dag stod to store hære på i alt 300.000 soldater over for hinanden i en 16 kilometer lang front på en slette ved Solferino klar til kamp. På den ene side blev den østrigske hær kommanderet af den 28-årige kejser Franz Joseph, og på den anden side var kejser Napoleon III den kommanderende for den franske hær og for Garibaldi's revolutionære patrioter, der forsøgte at befri Norditalien fra Østrig.

Ude i et andet ærinde

Henri Dunant var ikke kommet til Solferino for at være vidne til et slag, for han havde en hel anden hensigt med sit besøg. Han var præsident for en dårligt fungerende landbrugsfaglig virksomhed i Algier. Han havde behov for mere vand til sin husdyrbesætning og sin kornavl og havde håbet på at sikre sig Napoleon III's opbakning til at bygge et vandreservoir til overrisling af sine marker. Uden en større tilgang af vand ville hans forretningsplaner være ødelagt.

Slaget ved Solferino.

Han fik at vide, at kejseren var til stede i nærheden af slagmarken. Henri Dunant havde netop skrevet og fået trykt en bog *The Empire of Charlemagne Restored* som en hyldest til kejseren og havde håbet på at få lejlighed til at overrække den personligt til ham. Samtidig kunne han bede kejseren om støtte til sit overrislingsprojekt. Men han mødte aldrig kejseren på grund af den kamp, der pludselig brød ud og endte i et chokerende blodbad, som man ikke tidligere havde oplevet. I de næste par dage tænkte Dunant ikke på sin virksomheds behov, for foran ham – efter 15 timer med nogle af de blodigste kampe nogen sinde i Europa – lå der mere end 6.000 døde og over 30.000 sårede soldater.

Det rædselsvækkende syn

Følgerne af kampene overvældede Henri Dunant. To år senere skrev han i sin vigtige bog *A Memory of Solferino*:

"Da Solen stod op den 25. viste der sig det mest forfærdelige syn, man kan tænke sig. Kroppe af mænd og heste dækkede hele stridsområdet – kroppe lå spredt ud over veje, grøfter, kløfter, skovkrat og marker – vejen til Solferino var bogstavelig talt ufremkommelig på grund af døde ... De stakkels sårede mænd, der var blevet samlet op dagen igennem, var ligblege og hårdt medtagne. Nogle af de værst sårede havde et tomt udtryk i øjnene og fattede ikke, hvad der blev sagt til dem. De stirrede med rædselsslagne øjne, og deres tilsyneladende nedbrudte tilstand forhindrede dem ikke i at føle smerte. Andre var ophidsede på grund af nerveanspændelse og rystede med krampagtig skælven. Nogle, der havde gabende sår, var allerede begyndt at få infektion, og de var næsten ved at blive vanvittige af smerter. Med forvredne ansigtsudtryk bad de om at blive befriet for deres smerter og for dødkampens mareridt."

Efter kampen

Hærens kampe var forbi, men nu begyndte en ny kamp med at redde tusinder af såredes liv. Der var kun få læger i området, og det medicinske forråd var næsten ikke-eksisterende. De lokale landsbyfolk og bønderne gjorde alt, hvad de kunne for at behandle de sårede, men ikke på en organiseret måde. Henri Dunant så straks, hvad der var nødvendigt at gøre og organiserede det, så godt han kunne. Caroline Moorehead beskrev situationen i sin bog *Dunants dream*:

"Han samlede en gruppe af de lokale kvinder og inddelte dem i mindre grupper, som fik til opgave at sørge for mad og vand til de sårede. Han satte dem i gang med at vaske de 'blødende og inficerede kroppe', som forberedelse til at sårene kunne behandles. Han samlede alt det rene bomuld og lærred, han kunne finde. Han fik små drenge til at hente vand

i spande ... til de tørstige ... Han sendte sin kusk til Brescia for at købe citroner, kamille, sukker, skjorter, suppe, vaskesvampe, sikkerhedsnåle, cigarer og tobak. Han oprettede sin base i nærheden af byen Castiglione, hvor der lå 500 sårede under et halvtag og andre hundrede på en terrasse. Han overtalte nogle forbigående til at hjælpe – blandt andre en pensioneret flådeofficer, fire engelske turister, en journalist og flere andre ... og snart var de i gang med at forbinde sårene, hente vand og skrive afskedsbreve fra døende til deres familier.”¹

Disse få dages erfaringer påvirkede og ændrede Henri Dunants liv fuldstændigt. Man kan undre sig over, at ingen andre reagerede som Henri Dunant, for der var som nævnt tusindvis af mænd og kvinder involveret i slaget ved Solferino enten i kamp eller som hjælpere.

Det umulige blev muligt

Men der var kun én person, som var i stand til at afhjælpe problemerne med behandling af de sårede med en sådan medlidenhedsfølelse, at en løsning straks stod tydelig og klar. Blodige kampe med sårede og døende havde fundet sted gennem alle tider – enhver hær havde læger og felthospitaler – selvom de var utilstrækkelige – og den civile befolkning havde altid hjulpet med at behandle de sårede i lignende situationer.

Lægevidenskaben gjorde langsomt fremskridt – eksempelvis opdagelsen af æter og narkose ved kirurgiske indgreb. Men Henri Dunant så, at der burde gøres langt mere end det, den almindelige udvikling kunne præstere, for nu havde han fået den erfaring, der resulterede i, at han i sin bevidsthed kunne forestille sig den løsning, som de fleste på det tidspunkt mente, var umulig at organisere.

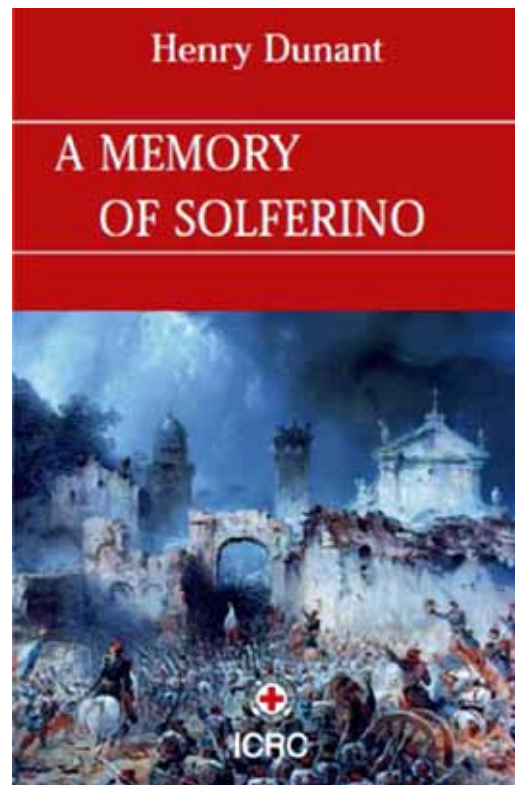
---

¹ Caroline Moorehead: *Dunants Dream*, p. 4

Født den 8. maj 1828 i Genève

Henri Dunant blev født i en velhavende familie i Genève den 8. maj 1828 og voksede op i en atmosfære med schweiziske og calvinistiske værdigrundlag. Han udviklede tidligt dybe religiøse overbevisninger og høje moralske principper.

Som ung engagerede han sig i mange velgørende og religiøse aktiviteter og var aktiv i en bevægelse til forening af kristne og jøder. Han var også medlem af en hjælpeorganisation i Genève. Organisationen var kendt som et velgøringsforbund, der havde til formål at give åndelig og materiel støtte og hjælp til fattige, syge og hårdt ramte mennesker. Men hans dybeste interesse lå i en gruppe organisationer i Schweiz, Frankrig og Belgien, der arbejdede under navnet "Kristelig forening for unge mænd". Det han bidrog med i denne gruppe viste sig at være særdeles inspirerende.

Som beskrevet i forordet til *A Memory of Solferino*:

*"Grupperne i 'Kristelig forening for unge mænd' (KFUM) var en europæisk genpart af den nyligt dannede 'Kristelig forening for unge mænd' i England. I begyndelsen af 1853 begyndte en bevægelse at forene 'foreningerne' til én organisation. Det var Henri Dunant imod og var urokkelig i sin opfattelse af, at planen var alt for begrænset og fremsatte et andet forslag om, at man skulle oprette et 'Verdensforbund', der inkluderede KFUM. På grund af Henri Dunants stædighed blev det oprettet ved KFUM's første verdenskongres i Paris i 1855."*²

² Publiceret af den Internationale Komité for Røde Kors, engelsk version 1939.

En international vision

Henri Dunant viste allerede i en ung alder, at han havde evnen til at se fremad, og det var denne bredde i bevidstheden, der var betinget af hans dybe medlidenhedsfølelse, som han brugte i sin detaljerede og tydelige beskrivelse af slaget ved Solferino og dets smertelige følge. *A Memory of Solferino* blev hurtigt en succes. Der blev sendt eksemplarer ud til alle indflydelsesrige mennesker og offentlige instanser, ministre, officerer i militæret og kongelige i hele Europa. Alle blev dybt berørt af hans meget detaljerede beskrivelse af det grusomme slag, og de fleste var helhjertet enige med ham i hans forslag om at gøre en indsats for at forebygge en gentagelse af de lidelser, som han havde været vidne til. Det så ud som om menneskehedens kollektive bevidsthed – der var chokeret over krigens massakre – var parat til at acceptere en ny ide, og at tiden nu var inde til at realisere den.

Den 33-årige Henri Dunants vision viste sig at være den gnist, der førte til en ny og universel tænkemåde. Som slutning i *A Memory of Solferino* stiller Henri Dunant følgende spørgsmål:

“Vil det ikke være muligt, at man i fredstid opretter hjælpeorganisationer med henblik på i krigstider at blive i stand til at yde hjælp til sårede af tjenstvillige, engagerede og kvalificerede frivillige? ... En sådan form for organisationer, der er dannet og har en permanent eksistens, vil naturligvis ikke være aktive i fredstid, men de vil altid være organiseret og parate i tilfælde af krig. De skal ikke kun sikre en goodwill fra autoriteterne i de lande, hvor de er dannet, men også i tilfælde af krig kræve, at de krigsførende regeringer giver den autorisation og de faciliteter, der gør det muligt for hjælpeorganisationen at udføre sin opgave effektivt ... Selve arbejdet vil bestå i at skaffe hjælp og lindring (i overensstemmelse med de militære kommissærer, dvs. når der er behov for deres støtte og instruktioner) til de sårede på slagmarken, uanset hvor kampen foregår, og senere at fortsætte omsorgen for de sårede på hospitalerne indtil patienterne er raske ...

Hvis en hjælpeorganisation havde eksisteret ved Solferino, og hvis der havde været frivillige hjælpere ved Castiglione d. 24., 25. og 26. juni og ved Brescia på samme tidspunkt og det samme gælder ved Mantua og Verona (byer, der tidligere havde oplevet krige), hvilket omfattende hjælpearbejde de så kunne have udført. Der er derfor behov for frivillige sygepassere, sygeplejersker og engagerede, veluddannede og erfarne, hvis position vil blive respekteret af kommandører og hære på slagmarken så deres mission lettes og støttes”.³

Opbakning

Blandt de, som Henri Dunants forslag havde gjort indtryk på, og som var enig i forslaget om at danne en organisation af frivillige, var fire kendte personer i Genève: Den 76-årige militærstrateg, politiker og ingeniør, general Guillaume Henri Dufour – den 37-årige Gustave Moynier, jurist, filantrop og præsident for Genève's Sociale velfærd, en institution, der beskæftigede sig med sociale reformer – den 45-årige Louis Appia, læge med interesse i kirurgi og krigsskader. Han var også til stede på slagmarken ved Lombardiet og blev oprørt over den utilstrækkelige lægelige indsats. Den fjerde var lægen Theodore Maunoir, der var en ven af dr. Appia. Efter nogen tids overvejelser etablerede disse fire og Henri Dunant sig som *Den Internationale Komité til Hjælp for Sårede*. General Dufour blev valgt som præsident, Moynier som vicepræsident og Dunant som sekretær.

Neutralitet: Et nyt koncept

Det var Henri Dunants hensigt, at denne komité's arbejde skulle have et internationalt formål, og på grundlag af Moyniers forslag besluttede de at afholde en konference i Genève. Henri Dunant rejste til europæiske hovedstæder for at indhente støtte til konferencen, som skulle handle om emnet at tilbyde hjælpeorganisationer. Han besøgte befalingsmænd, statsministre, prinser og konger, der alle havde læst hans beretning om Solferino, og som helhjertet accepterede hans omfattende forslag. Henri Dunant var især optaget af den tanke, at de frivillige grupper skulle behandles som *neutrale* deltagere uafhængig af nationalitet, og at denne neutralitet skulle betragtes og respekteres af alle officerer og befalingsmænd på slagmarken. Det var et helt nyt koncept for en hjælpevirksomhed, men det var en tanke, der var helt naturlig for en borger i det neutrale Schweiz.

---

³ Publiceret af den Internationale Komité for Røde Kors, engelsk version 1939.

Fra ide til virkelighed

Datoen for konferencen blev fastsat til 23. oktober 1863. Henri Dunant havde været overbevisende, for 16 stater sendte gesandter, og der var fire fra Europas filantropiske institutioner. Efter fire dages debat blev komitéens internationale arbejde vedtaget enstemmigt og defineret i 10 punkter. Det første punkt drejede sig om emnet neutralitet:

"Ambulancer og militærhospitaller skal betragtes som neutrale, og som neutrale skal de beskyttes og respekteres af de krigsførende magter, så længe de hjælper sårede og syge. Der er ikke tale om neutralitet, hvis der stilles krav om, at ambulancer og hospitaler skal styres af militærmagterne."

Det røde kors på den hvide baggrund

Personale til administration og troppetransport samt feltpræster mente man også burde opfattes som neutrale, hvis deres opgave var at assistere de sårede. Punkt syv pegede på, at:

"Et helt specielt flag skal være synligt på hospitaler, ambulancer og ved evakuering ... Det personale, der ønsker at være neutralt, kan sætte en mærkat på deres tøj ... Både flag og mærkater skal have et rødt kors på hvid baggrund."

Symbolet med det røde kors er naturligvis det modsatte af det schweiziske flag, der har et hvidt kors på en rød baggrund. Caroline Moorehead udtrykte det på denne måde:

*"En ny bevægelse var født helt privat med private mennesker og i et lille tilsyneladende svagt land, som hurtigt ville komme i brand sammen med andre europæiske lande, for branden ville brede sig fra land til land ud over verden. Selvom Røde Kors efterhånden ville udvide nationale organisationer med filialer og med et fællesråd til at føre tilsyn med dem, og tiltrække mange millioner medlemmer og enhver form for nye aktiviteter, så ville den Internationale Komité i Genève forblive trofast mod Henri Dunant og hans drøm, vogtere af et humanistisk adfærdssystem."*⁴

Succes og fiasko

Det var toppunktet i Henri Dunants karriere, men glæden var kort. At skrive *A Memory of Solferino*, at etablere komitéen og at skrive de artikler, der blev til ved den første Genève konference, havde alltsammen sin pris, for hans opmærksomhed var så optaget af det, at hans virksomhed i 1867 gik så dårligt, at han gik konkurs og måtte sælge det meste af sine besiddelser for at kunne betale sine kreditorer. Det var en katastrofal oplevelse, især fordi han var fra en kendt og velhavende Genève-familie, og fordi konkurs på den tid blev betragtet som en skandale. Det var så ydmygende, at han var tvunget til at forlade Genève for aldrig at vende tilbage.

Han var netop blevet 39 år. Han levede i relativ ubemærkethed i resten af sit liv, og bosatte sig til sidst i en lille by – Heiden – i Schweiz. Han var en temmelig sky person og havde et dårligt helbred og tog ikke del i væksten af de internationale komitéer, men bevarede interessen for den bevægelse, han havde grundlagt.

Igen i søgelyset

I 1895 blev hans opholdssted opdaget af en journalist, som skrev en artikel om ham. Straks strømmede tilbud om hjælp til ham som anerkendelse af hans store indsats. Henri Dunant satte pris på anerkendelserne, men han gjorde det klart, at han ikke havde behov for hjælp, og at han fik hjælp af naboer og af det nærliggende hospital. Det var det hospital, hvor han tilbragte de sidste 18 år af sit liv.

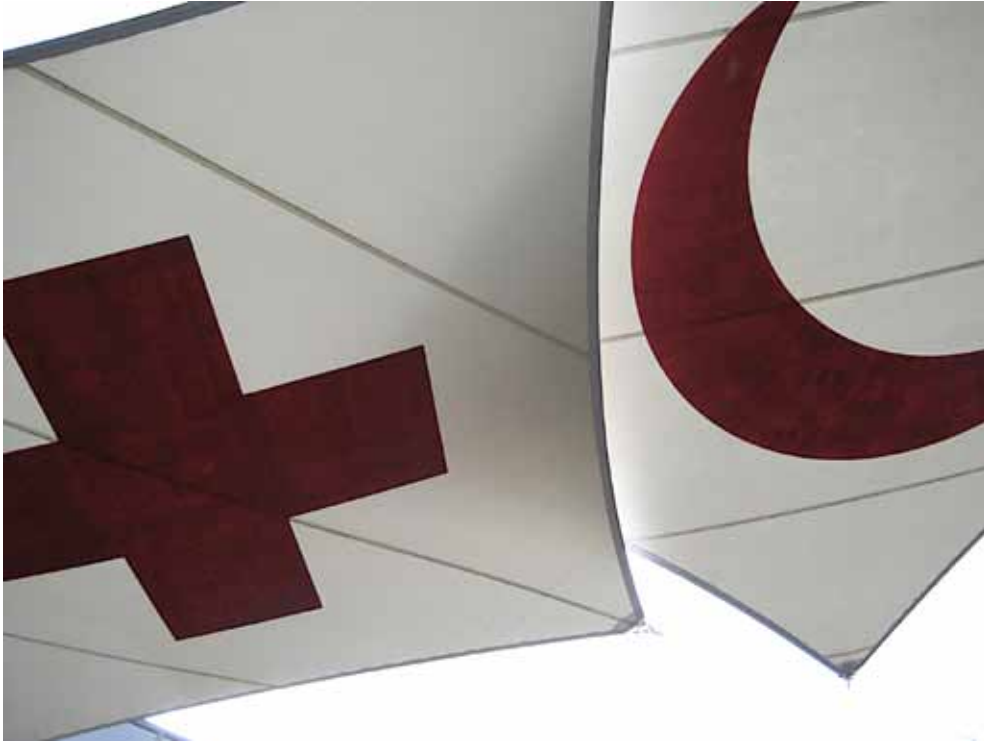
Fik Nobel-prisen i 1901

Der kom en sidste æresbevisning til Henri Dunant – måske den mest prestigefyldte af alle. I 1901 fik han tildelt Nobel Komitéens første fredspris, som han måtte dele med franskmanden Frederic Passy. På grund af sit skrøbelige helbred var Henri Dunant ikke i stand til at modtage prisen personligt, så den blev sendt til ham med dette budskab:

---

⁴ Dunants Dream, p. 21

"Der findes intet menneske, der fortjener denne æresbevisning mere end De gør, fordi det var Dem, der for 40 år siden etablerede den internationale organisation til hjælp for sårede på slagmarken. Uden Dem og Røde Kors ville den fremragende humanistiske indsats i det 19. århundrede sandsynligvis aldrig være blevet indledt og udført."

Verdensomspændende

I dag er *Røde Kors* vokset til en international bevægelse af en så omfattende størrelse, der langt overgår alt, hvad Henri Dunant havde forestillet sig. *Røde Kors' Internationale Komité*, der har hovedkvarter i Genève, bliver stadig – sådan som det har været fra begyndelsen – styret af en bestyrelse af private svejtsiske borgere. Der findes nu 137 *Nationale Organisationer* med ca. 250 millioner medlemmer, og *Sammenslutningen Verdensfællesskab*, *Røde Kors' grupper* og *Røde Halvmåne* organisationer. De 10 oprindelige punkter er nu vokset til mere end 600 punkter, der indeholder regler om beskyttelse af mennesker, som befinder sig i forskellige situationer i krigstid såvel som i fredstid.

Døde i 1910

Søndag den 30. oktober 1910 døde Jean Henri Dunant i Heiden mellem bjergene og de mennesker, som havde givet ham sindsro, venskab og en sikker havn. På et særligt tidspunkt i sit liv følte han det vigtige indre øjeblik med en indre inspiration til at sætte den proces i gang, som han var sat i verden for at gennemføre. Det er helt tydeligt, at han som mange andre lysbringere blev inspireret af en stærk sjælsimpuls. I sin erindringsbog nævner han, at han reagerede på denne impuls, og han forklarer:

"Det var som om det blev draget ud af mit indre og domineret af en overjordisk kraft og inspireret af Guds åndedræt."

Med sit inspirerende eksempel udviklede og styrkede Henri Dunant hele verdens humanistiske tilstand.

VidsomsNettet
www.vidsomsnettet.dk